

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetői irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 162. szám.

Szerda, július 18.

Iskoláink múlt évi beszámolója.

— július 18.

III.

Pályaválasztás és a polgári iskola. Az állami polgári fiúiskola értesítője.

Állami polgári fiúiskolánk ezidei értesítője bevezető cikkében szintén a pályaválasztás fontos kérdésével foglalkozik. Göttl Károly tanár „Pályaválasztás és a polgári iskola” címen, a polgári iskolákra, mint a gyakorlati életre előkészítő iskolára hívja föl a szülők figyelmét. Cikkirő szerint a pályaválasztás kérdését hazánkban megnehezíti az, hogy a szülők még mindig a proteció, a név és nexus hatalmában bizakodnak. Családi összeköttetések révén reménykednek, hogy majd valami hivatali állást szereznek gyermekeiknek.

Pedig, ha egy kissé körültekintünk az életben, azt látjuk, hogy gyakorlati élet pályákon működő, vagyonos gyárosok és kereskedők nem protekcióval, hanem ernyedetlen munkával szereztek jólétet. A 30—40 évvel ezelőtti viszonyokat ma már nem lehet irányadóknak venni, azok a pályák, melyek akkor életképesek voltak, ma már elvesztették értéküket. Más időkét élünk; más pályák nyitnak teret a boldogulni akarók számára. Ezen megváltozott kor elveit és feltételeit kell tekintetbe venni a szülőknek, amikor gyermekeik pályaválasztása fölött határoznak.

Hazánk politikai, társadalmi és gazdasági viszonyai a kiegyezést követő évek óta lényegesen átalakultak. Minden téren örömmel konstatálható a fejlődés, a haladás és mind hatalmasabban kidomborodott a vezető eszme: a haza gazdasági életének kifejlesztése és megerősítése. Ez átalakulás kapcsán számtalan új életút kinalkodik az ifjúság részére, melyen szorgalommal, a munka megbecsülésével biztosíthatja a maga jövőjét. Számos új kulturintézmény keletkezett, amely a gyakorlati életre

tereli az ifjúságot. Az ugynevezett uri pályák nimbusa kezd már hanyatlani.

Ezen életviszonyok szolgálatában a gyakorlati életpályára nevelő intézetek állanak. Ilyen iskola a különféle szakiskolák mellett a polgári iskola is, melynek fontosságát, rendeltetését és nagy kulturális célját ismerteti tovább az értesítő említett cikke.

E szerint: mindnyájunknak leghőbb vágya egy minden ízében önálló és magyar nemzeti ipar és kereskedelem megteremtése. Nyersterményeinket dolgozzuk fel magunk; ne vigyük azt külföldre. Teremtsünk számára itthon kézi és gyári ipart és tegyük azt versenyképessé a külfölddel szemben, mert kétségtelen, hogy ma a népek és nemzetek versenye az ipari, kereskedelmi, szóval a közgazdaság terén folyik le.

Munkára kell nevelni a magyar ifjúságot, melynek van érzéke és ügyessége a gyakorlati pályákra. Ipari és kereskedelmi önállóságunkat csakis kellőleg iskolázott és művelt polgárokkal lehet megteremteni. Erre oly kulturális intézmény kell, mely célszerű, az életre képző intézete legyen a művelt polgári rendnek. Erre pedig közoktatásunk legalkalmasabb szerve a polgári iskola. Nem helyes tehát sok szülőnek azon eljárása, hogy ipari vagy kereskedői pályára szánt gyermekével először a gimnáziumban kísérletezik és csak ha itt nem vált be, adja a polgári iskolába. A gimnázium szervezeténél fogva előkészítője a tudományos életpályáknak; a polgári iskola a gyakorlati jellegű életpályák legjobb előkészítő iskolája. A polgári iskola oly ismereteket nyújt növendékeinek, melyek a gyakorlati életből merítve és azzal kapcsolatba hozva a produktív munkát igénylő életpályákon szükségesek, amelyek nélkülözhetetlenek a művelt polgár névre számot tartó iparosnak és keres-

kedőnek. Gyakorlati irányú nevelésével pedig önállóságra és a produktív munka megbecsülésére szoktatja tanulóit.

Sajnos, hogy a polgári iskola, ezen nagyon fontos missziója dacára, nem részesül sem a kormányok részéről, sem a nagy társadalom részéről abban a támogatásban, amelyet már eddig is kiérdemelt és amelyre hivatásának fokozottabb teljesíthetése céljából szüksége volna. Több mint egy évtizede megindult már a reformmozgalom, amely a magyar középosztály ezen iskoláját modernné és a szülőknek kívánatosná tenné. Hiszünk, hogy viszonyaink jobbra fordultával a reform nem fog már soká késni.

* * *

Állami polgári iskolánk a folyó tanévvel pályafutásának 15-ik évét fejezte be. Beiratkozott összesen 224 tanuló, az iskolai év folyamán kimaradt 12, a tanév végén maradt tehát 212 tanuló. Vallásra nézve volt: 134 római kath., 32 gör. kel., 10 ág. ev., 6 ev. ref. és 42 izraelita. Anyanyelvre nézve: 107 magyar, 83 német, 26 szerb, 6 román és 2 tót. A szülők lakóhelyét tekintve volt: 153 helybeli, 65 torontalmegyei és 6 más megyei. A tanulók előmenetelét illetően az értesítő ismét felpanaszolja, hogy a tanulók nagy többségének előképzettsége nagyon gyöngye, nyelvismeretük fogyatékos s jelentékeny azon tanulók száma, akik alig értenek magyarul, úgy annyira, hogy ezen nehézségek leküzdése hónapok munkájába kerül.

A tanulásbeli eredmény a következő volt: általános kitűnő volt 6 tanuló (3%) és pedig: Konrad Jenő I., Battányi László II., Davidovits István, Lecker János és Plóhn Izsó III. és Davidovits Zsigmond IV. oszt. tanulók. Jeles 11 (5%), jó 45 (22%), elégséges 92 (43%) és elégtelen 58 (27%). Ez utóbbiakból 24 (12%) javító vizsgát tehet és 34 (15%) az osztályt ismételni tartozik. A tanári kar a hitoktatókkal együtt 13 tagból állott, kik ez évben is tevékeny részesei voltak városunk kulturális és társadalmi mozgalmainak. A szakirodalom terén Szenes Adolf működött, társadalmi téren pedig különösen Knyaszkó Lajos igazgató fejtett ki mindenki által jól ismert munkásságot.

Az értesítő közli azokat a határozatokat,

A „TORONTÁL” tárcája.

A házasságközvetítő.

Szoba díófa-butorokkal, megfakult, zöld damaszt-függönyök, a falon sötét kartonok, kis fogantyúval, mint irodákban szokásos. Az iróasztal szelvényében egy börszéken frissen borotvált ur tül arany szemüveggel, fehér inggel és gallérral, kényelmes, fekete utcai kabátban.

Mosolygó, önelégült ábrázat. Kerek arcu, tömzsi. Azelőtt jegyző volt a vidéken, vagy feyelmibe titkóztott ügyvéd, vagy törvénytörő végrehajtó, vagy tudja Isten micsoda.

Most bizalmi férfi: ügynök.

Foglalkozik mindennel. Bonyolult örökségi ügyekkel, kétes adósságok behajtásával, telkek vételével és eladásával, likvidálással, békés megegyezés alapján. Szükség esetén még tippeket is szállít a lóversenyre. Atyai szelíd modoru s a kuncsaftjaival e gy családnak érzi magát.

Ma egy szép, kifogástalan öltözékű fiatal ember a kliense. Kezében olyan pálcá van, mint a lovaglopálca. Elegáns cipőbe bujtatott egyik lábát a szőnyegre rakja s beszéd közben a könyökére támaszkodik, viszont ez a térdén nyugszik.

— Mondjuk tehát: 28 éves, — szólal meg az ügynök, jegyzeteket csinálván magának. — Erős szervezet, előnyös külső s kilátások. Fényes kilátások?

— No nem igen.

— Tehát egyszerűen „kilátások”. Franciaország egyik legkitűnőbb nevének viselője?

— Az. Hector de Puysalé!

— Itt vannak az okmányai?

— Itt.

A fiatal ember egy nagyon régi elsárgult, elrongyolott, négyrészt összehajtott, gót betűkkel teleirt s vastag pecséttel ellátott okmányt nyújt át neki.

— Hm! bárioság! II. Henrikől származik. Tehát visszaviheti XII. Lajosig. Hol fekszenek a birtokai?

— Egy kis kastély Perigordban.

— Tehát: „kitűnő erdőségek, izletes gesztenyék, jó szarvasgombák”.

— Helyes.

A fiatal ember fölkel s pálcájával veri angol bőrnadrágba bujtatott lábait.

— Mondjuk tehát, — folytatja az ügynök,

— hogy „hajlandó egybekelni egy fiatal özvegygel vagy jó házból származó árvasánnnyal, aki jó anyagi helyzetben van”.

— Helyes.

— Uram, — mondá az arany szemüvegű ur — azt hiszem, van egy önnek való parthiem. Egy csinos fiatal örökös, aki még mindig vonakodik a féjhezmenéssel, mert nagyon válogatós s azt akarja, hogy szerelemből vegyék el.

— Ha csak ennyi kell — mondá a fiatal ember s szívére teszi a kezét.

— S most, — mondá az ügynök halkabban — hallgassa meg az én házam feltételeit. Öt százalék a hozományból s 500 frank letét. Helyes?

A fiatal ember szó nélkül benyul a belső zsebébe, kivesz egy száz frankos bankjegyet, leteszi az íróasztal sarkára s halkán mondja:

— Egy kis előleg.

Az ügynök a bankjegyet gondosan megnézi, belőki íróasztalának egyik fiókjába s Hector elismeri a szobája ajtaját.

— Tessék csak rám bizni, — mondá bucsuzól. — Tiz kilátása van egy ellen, hogy nálam megtalálja, amit keres.

Alig hogy Hector az egyik kijárón távozott, a másikon az ügynök egy elegáns fiatal hölgyet

vezet be. Gesztenyebarna ruha, kacér kis kalap, leeresztett fátyol, gyöngyszürke keztyűk, vörös napernyő. A toilette ugy általánosságban némi kis disszonanciát tüntet ugyan föl, de azért megnyerő jelenség.

— Uram, — mondá a fiatal hölgy helyet foglalva — ezt a kis hirdetményt szeretném betétni.

S négyyszeresen összehajtott kis levélpapírt nyújt át neki.

Az ügynök átveszi s hangosan olvassa:

— Gazdag házasság. Fiatal asszony, egyedül álló özvegy, jó anyagi viszonyok közt szeretne megismerkedni egy még erős szervezetű fiatal emberrel, akinek azonban előkelő neve van. Levelek és fotografiák E. N. jel alatt a főpostára poste restante küldendők.

— Madame, — mondá az ügynök, a papírt az íróasztal szélére téve — csekélység lesz megvalósítanom a kívánságát. Hem egy nagy házból származó örökösöt ismerek, aki szívesen megosztaná önnel a sorsát.

— Uram, — mondá a fiatal hölgy elpirulva — egyedül, támasz nélkül vagyok s tűzhelyet szeretnék magamnak alapítani. Oly társadalmi állásra vágyom, melyre vagyonomnál fogva igényt tarthatok, de ehhez névre van szükségem, igazi, hamisítatlan címre.

— Engedje meg Madame, hogy fölvehessem az ügyfeleim közé. Becses neve?

— Noel Eufrazia.

— Kora?

(A hölgy elpirul.)

— Helyes. Mondjuk, hogy körülbelül 23 éves, mert körülbelül ennyi is, ugy-e? Vagyon?

A hölgy gyorsan válaszol:

— 50.000 frank járadék ingatlan és állam-papirokban.

melyeket az iskola a magyar ipar pártolása érdekében hozott. Csak dicsőretekkel szólhatunk róla, mert e téren is neveléssel érhetünk el legjobbat.

Tanulmányi kirándulást Herkulesfürdőre, Orsovára rendeztek. Részt vett benne 27 tanuló Erdős Béla, Szalaváry Ede és Göttl Károly tanárok vezetése alatt.

A szegénysorsu tanulókról is történt gondoskodás. A tandíj részben teljesen, részben félig 47 tanulónak engedtetett el. A deáksegítő egylet részéről pedig 85 tanuló részesült ruhá-, tankönyv- és taneszköz-segélyben. Az összes kiosztott segély 1365 kor. 56 fillérre tehető.

Szalaváry Ede rajztanár kézi ügyességi tanfolyamot tartott, melyen 52 növendék vett részt és mintegy 156 darab különféle csinos kézimunkát állítottak elő. És pedig lombfűrész, faragott munkát, vessző- és szalmafonást, kefékötést stb.

Az iskolai ünnepélyekről Török Ferenc tanár számol be, akinek a koronázás évfordulója alkalmával tartott ünnepi beszédét „Az 1867-iki koronázás” címen közli az értesítő.

Felügyelet, tanári kar, feldolgozott tanítási anyag, óratervek, évi jelentések, szervezeti, rendtartási és fegyelmi szabályok egészítik ki a 80 oldalas kimerítő füzetet. Sz. A.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig az urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kőfürdő egész nap nyitva marad.

Augusztus 13. Közig. bizottság ülése.

— **Uj állami iskolai gondnokság.** Az ittvarnoki állami elemi népiskolához kinevezett gondnokság folyó hó 10-én tartotta alakuló gyűlését. A gondnokság elnöke Treisz Béla községi körjegyző. Tagok: Tanninger András, Fáy József, Mellár Imre és Eichinger János. Jegyző: Hanel Béla áll. tanító.

— **Közutak építése.** Az 1904. évi XIV. törvényekkel engedélyezett állami beruházási hitel terhére 1904-ben több törvényhatóságban, nevezetesen Bács-Bodrog, Baranya, Békés, Beszterce-Naszód, Csongrád, Csanád, Hajdu, J.-N.-K.-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Somogy, Tolna és Torontál vármegyékben nagyobbabaszú közúti építkezések indultak meg, amelyek azonban a közbejött költségvetés nélküli állapot miatt az 1905. év elején félbenmaradtak. Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter most felhívta ugy az említett, valamint az összes többi érdekelt törvényhatóságokat, hogy az építések újra való megkezdését megelőzőleg a szükséges intézkedéseket tegyék meg, hogy a beruházási törvényen alapuló utépítkezések, mihelyt az 1906. évi állami költségvetés törvényerőre emelkedik, ismét teljes erővel megindíthatók legyenek.

Az ügynök fölveti fejét, megigazítja husos orrán aranykeretű szemüvegét s halkán mondja: — Madame, az én házamnak föltételei: tíz százalék a hozományból s 500 frank letét.

A hölgy szó nélkül kihuz zsebéből egy cheque-könyvet, egy lapra aranyceruzával számot ír, aláírja, kiszakítja, az ügynöknek átadja, aki alaposan megvizsgálja, fiókjába zárja s mélyen meghajol.

Azután kikiséri az ajtóig, folyton hajlongva és a folyosón e mézédés szavakkal bucsuzik el tőle:

— Bizzék bennem, oly kiváló cimert kap, melyet bátran megaranyozhat. Majd fogom értesíteni.

S vaskos kezeit egymáshoz dörzsölve, visszamegy a szobájába.

Pár nap múlva ugy Hector de Puysalé, mint Euphrasie Noel egy-egy levelet kapnak az ügynöktől. Az egyik így szól:

— Legyen szíves holnap délelőtt 11-kor hozzám fáradni. Találtam önnek való fiatal örökösöt.

A másik:

— Legyen kegyes holnap délelőtt 11 órakor irodámban szerencsétleni. Megvan a cimere.

Eufrazia szíve hangosan kezdett dobogni. Hő vágya tehát végre teljesülni fog. Hector három pohár abszintet hörpintett fel. Végre tehát megveheti az oly rég óhajtott telivért.

A mondott időben mind a ketten ott voltak az ügynök irodájában.

Hector lehajtotta a fejét s pálcájával a lábászárát verte, Eufrazia pedig félrefordította erősen lefátyolozott arcát. Végre Hector föltekintett s Eufraziának is méltóztatott fátyolat kissé föllebbenteni. Mind a ketten egyszerre kiáltottak fel meglepetésükben:

— **A főispánok és a karhatalom.** Kristóffy József volt belügyminiszter annak idején rendeletet adott ki, amely felruházta a főispánokat a karhatalom közvetlen kirendelésének jogával. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter most körrendeletet intézett az összes vármegyei törvényhatóságokhoz, melyben tudomásukra hozza, hogy a jövőben a főispánoknak azt a jogát, amely a karhatalom kirendelése felett meg volt, törölte. A belügyminiszteri körrendelet így hangzik:

„A törvényhatóságokról szóló 1886. évi XXI. t.-cikk értelmében a közbiztonság és rend érdekében kirendelendő karhatalom iránt való intézkedés a törvényhatóság jogkörébe tartozván, a csendőrségi szervezeti utasítás 6. §. első bekezdésében felsorolt azon hatóságok közül, amelyek a csendőrség segédletét felszólítással közvetlenül igénybe venni jogosultak, a főispánokat ezen el törölöm. Budapest, 1906. évi július 12. Andrassy.”

— **Kitüntetett tanító.** Ittvarnokról írják lapunknak: A Torontálvármegyei Közművelődési Egyesület Hanel Béla állami tanítónak a magyar nyelv sikeres tanítása körül szerzett érdemeinek elismerésül diszoklevelet adományozott. A diszoklevelet folyó hó 12-én Sal Ferenc központi tb. főszolgabíró nyújtotta át lendületes beszéd kíséretében az ünnepeltnek. A jelenvolt községi előljáróság, gondnokság, nagyszámu közönség az érdemes tanító tiszteletére jól sikerült jünialist rendezett, melyen cigányzene mellett vígan mulatoztak.

— **A Duna—Tisza csatorna.** Szeged város törvényhatóságától a Duna—Tisza csatorna építése ügyében kétfőn terjedelmes memorandum érkezett Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszterhez. A felirat, melyet Perjessy László, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára Malina Gyula városi főmérnök közreműködésével szerkesztett, a Duna—Tisza csatorna tervezése alapjául azt a munkát fogadja el, melyet a kereskedelmiügyi miniszterium e tárgyban közzétett. Türr István tábornok az enquette-en tudvalevőleg hangsúlyozta, hogy az ország jövő közgazdasági fejlődésének érdekében a Duna—Tisza-csatorna vonalát az ország pócpontjaival egyenes összeköttetésbe kell hozni. Ebből az aranyigazságból — mondja a felirat — a csongrádi irány és torkolat semmit sem ígér megvalósítani. A főváros, mint erős, hatalmas központ, már megvan, nemzetünk iránti kötelesség vidéki centrumokat is teremteni. Magyar nemzeti szempontból teljesen célt tévesztett politika volna, a fejlődő gőcpontnak elejtése, avagy össze lehet-e hasonlítani a kötött birtokokkal környezett Csongrádot, a fejlődőképes szabad birtokokkal rendelkező, vízi és vasúti gőcponttal bíró és az ipar és kereskedelem minden alapfeltételét magában egyesítő Szegeddel? A felirat kimutatja továbbá a szegedi torkolat nagy jelentőségét az egész délvidékre és kéri a minisztert, hogy a csatorna építési irányának végleges eldöntésénél

— Pamela!

— A parancsnok!

Fatális találkozás! Már azelőtt is ismerték egymást s talán szerették is. Pamela egy penziót adó vendéglősnének volt a leánya a Rue Montmartreban s mosolyával elbájolta azokat az idegeneket, akiket anyjának csábító hirdetése („kittinő izletes polgári házikoszt”) odaédesgetett hozzájuk.

Esténként a table d'hote játéklaranggá alakult át s Hector volt az állítólagos parancsnok, az ügyes kártyás, ki minden vendéget megkoppasztott, akit csak Pamela bájos mosolya ott tartott.

Pillanatnyi zavar után ugy Pamela, mint Hector harsogó kacajban törtek ki, azután bárátságosan kezét nyújtottak egymásnak s ez egyszerű szavakat váltották egymással:

— Nini, te vagy az?

Az ügynök ugy bámult rájuk, mint aki sült galambot vár s e helyett téglá esik a fejére.

Előbb a parancsnok kapott észhez, karját nyújtotta Pamelának s kettesben az ajtó felé indultak.

Az ügynök dühösen rohant utánuk.

— Ugy hát az én 400 frankom? — kérdezte az albarót.

Hector de Puysalé büszkén fölegyenesedett s pálcáját megsuhogtatva mondá:

— Ma este elnyerheti kártyán, ha szerencséje lesz.

Odadobta neki a névjegyet a következő szavakkal:

— De hozzon magával még egy pár balekot.

S Pamelával együtt eltávozott.

Victor Carlen.

a közérdek szempontjából Szeged város memorandumát vegye figyelembe.

— **Az adókiadás.** A városháza nagytermében működő adókiadási bizottság 18. és 19-én még a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóját tárgyalja s ezzel a nagybecskereki adókiadás befejezést nyert. Amennyiben az idő engedi, megkezdik 19-én a nagybecskereki járáshoz tartozó községek részére kivetendő III. oszt. kereseti adó tárgyalását is, Torontál-erzsébetlak községgel.

— **Mulatság.** A torontál-ujvári ifjuság július hó 28-án, az ottani „Tengler“-fele vendéglő összes helyiségeiben, világpostával egybekötött jótkönyvcélú zárkörű tancestélyt rendez. Belépő-díj személyenkint 1 korona 60 fillér, családjegy (három személyre) 4 korona. Kezdeté 8 1/2 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogadják és hírlapilag nyugtáznak.

— **A Kiss Ernő-szobor körül.** Mintegy két hónapja immár, hogy Kiss Ernő vértanu tábornokunknak a hazafias kegyelet emléket állított Nagybecskereken. Az emléket akkor a leleplezés alkalmából a szoborbizottság elnöke megőrzésre átadta a városnak s a város polgármestere át is vette azzal a kijelentéssel, hogy a város a szobrot megőrzi és gondozza. Az őrizéssel nem sok dolga akadt a városnak, miután a szobrot ellopni nagyon bajos és haszonnélküli vállalkozás, de a gondozással volna kis gondja, amit azonban nem igen látni meg a szobron. T. i. a szobron két hónap óta ott hevernek a koszorúk, amiket kegyeletes kezek elhelyeztek. Míg ezeknek koszoru formájuk volt, helyén volt nem bántani azokat. De most már a koszorúrocsok a szobrot dísztelenítik, rotható anyagukkal a talapzatot piszkítják, sőt rontják, tehát ideje volna, hogy a város gondoskodnék arról, hogy a szoborról a koszorumaradékok eltávolíttassanak.

— **Tűz egy árvaházban.** Mint Aradról jelentik, az ottani árvaházban nagy tűz pusztított tegnap éjjel. Éjfél utáni egy órakor — eddig ismeretlen okból — hirtelen lángba borult a ház tetőzete, amely néhány perc múlva teljesen leégett. A tűzet, éjfél után egy órakor Klein Márton, az árvaház gondnoka vette észre arról, hogy a hálósobájának udvarfelőli nyitva hagyott ablakain keresztül sűrű, fojtó füst ömlött a szobába. A gondnok — sejtve a veszedelmet — nyomban kiugrott az ágyából s miután családját és a szomszédos termekben alvó árvaházi növendékeket is felkeltette, a folyosóra futott, ahol rémülten vette észre, hogy a padlásfeljáró lépcsőzete lángokban áll. A tűzoltóság felőri megfeszített munka után lokalizálta a tüzet, ugy, hogy a tetőzeten kívül más nem pusztult el. A szobák berendezését s magát az épület menendezését is sikerült teljesen ép állapotban megmenteni. A ház azonban így is jelentékeny; több ezer koronára rug, de biztosítás útján megtérül. Eddigél nem sikerült teljes határozottsággal megállapítani, hogy a tüzet voltaképpen mi okozta. A legvalószínűbb feltevés mindazonáltal az, hogy egy, a padlásfeljáró küszöbére dobott égő szivarvég, esetleg az ugyancsak ott elhelyezett szemetesládába került parázs okozta a veszedelmet.

— **Az iparkamara a kereskedelmi szakoktatásról.** A temesvári iparkamara most megjelent évi jelentésében terjedelmesen és érdekesen foglalkozik a kereskedelmi szakoktatásról, amelyről így szól a többek között:

A kereskedelmi szakoktatást, melyet kerületünkben négy felső kereskedelmi iskola lát el, a szakirányu tanításnak a határozottabb előtérbe állítása jellemzi. Mindazonáltal a gyakorlati élet követelményeinek megfelelő irány még ma is hiányos, minek folytán a végzett ifjak sok tekintetben tájékozatlanul lépnek a kereskedelmi életbe. A négy felső kereskedelmi iskolába beiratkozottak száma az előző évinél átlagban 7-tel kevesebb, vagyis 426. Temesvárott 126, Pancsován 106, Lippán 115 és Nagybecskereken 79 tanuló iratkozott be; a felső osztályok 89 tanulója közül az érettségi vizsgálatot 75-en tették le sikerrel. A négy intézet közül legjobb eredményt mutatott fel a temesvári, másodsorban kielégítő a pancsovai iskola állapota. Annál kedvezőtlenebb képet nyújt a tanoncoktatás, melynek eredménye a tanári kar önfeláldozó munkássága s igyekezete dacára semmiféle arányban nem áll a reá fordított fáradsággal és anyagi áldozattal. Az eredménytelenség oka főképen az inasanyagnak évről-évre fokozódó inferioritásában, a kellő előképzettség hiányában s azonkívül az ipartörvény ama hiányosságában rejlik, mely a tanonciskola látogatás — bár törvényesen előírt — kötelességét illuzióriussá teszi. A tanoncoktatás mai állapotáról s a tanereményről némi tájékoztatást nyújt a kerületünk jelentékenyebb kereskedelmi és ipari tanonciskoláiról közelebb kiadott kimutatás. Az itt nyújtott számadatokból valósággal kiri, hogy az

eredményes tanítás elemi feltételei csak részben vannak meg, amennyiben a tanoncok mintegy 46 százaléka a föltétlenül nélkülözhetetlen előismerettel, azaz 4 sikerrel elvégzett elemi iskolával nem bír, sőt az anyag közül 30%-a még az előadási nyelvet sem érti. Ezen állapotnak tudható be, hogy a tanoncok tanulmányi része akár mindhárom éven keresztül az előkészítő osztályokban fullog, de még innét is részben mint analfabéta kerül az életbe. A tulajdonképeni szakirányú oktatásig ugyiszólván fele része sem jut el és ezek közül is legtöbbszörrel a fegyelmi eszközök elégtelensége folytán alig kielégítő eredményre lehet vergődni. Mai szervezetében a tanonciskola nem egyéb, mint céltalan türelmi próba a tanítókarra nézve. Feljegyzésre érdemes végül a nagybecskereki egyesült munkásszakegyletek követésére méltó azon igyekezete, melyet egy munkástanfolyam szervezése körül fejtett ki. A tanfolyamra 76 résztvevő jelentkezett, közülük 24 analfabéta; a hetenként két estén két-két órán át tartott előadást a nagybecskereki tanári kar látta el.

— **Levágta a testvére fejét.** Panyova temesmegyei községből jelentik: Tegnapelőtt este a Drózel-féle dülön a Jeskics testvérek aratás-közben valami fölött összevesztek. Egy sértő szóra a fiatalabbik testvér, Jeskics Izsák felkapta az éles kaszát és avval bátyja, Miklós felé sújtott. Az éles kasza jól talált, mert egy vágással leszlette Miklós nyakát. A meggyilkolt 56 éves, családos ember volt. A gyilkosságról telefonon értesítették a kisetői csendőrséget, mely a gyilkos testvért letartóztatta.

— **Katona-hangverseny.** A szegedi honvédeknek tegnap este tartotta első hangversenyét a Keszinó-vendéglő kerthelyiségében. A hangversenyen óriási közönség jelent meg, a mely élvezettel hallgatta a derék honvéd muzikusok pompás játékát. A honvédeknek ma este megismétli a hangversenyt.

— **Térj ki!** Nagy riadalmat okozott hétfőn reggel két kocsi a Hunyady-utcában. Paulich József kocsis kocsját hajtván, találkozott a Szücs-vendéglős K uvi Ádám nevű kocsisával.

— **Térj ki!** — kiáltották egymásnak, de egyikük sem akart kitérni s mindegyik arra hivatkozott, hogy teherrel van megrakva kocsija. Mivel így nem jutottak semmire, másképen magyarázták meg egymásnak a szabályt. Mindkét kocsis legugrott a kocsijáról és civakodni kezdtek, miközben Paulich többször arcul ütötte Kuvit, ki szinte nem volt rest s ostornyelével akkorákat ütött Paulich fejére, hogy azt menten elborította a vér és eszméletlenül rogyott a földre. A verekedésre nagy csődület támadt. Paulichot a körülállók kocsira rakták s hazaszállították. A rendőrség rögtön a helyszínén megjelent s a vérszomjas Kuvit gondozás alá vette. Paulich sérülései veszélyesek. Az ügyben vizsgálat indult meg.

— **Egy kis tulzás.** — *Kohn:* Képzeld csak azt a szemtelen Löwenbeint, mit mondott nekem.

Grün: Mit?

— *Kohn:* Azt mondta, hogy hat évig ültem Illván, hogy én vagyok az utolsó gazember, hogy rosszabb vagyok mint két rablógyilkos és hogy hozzám képest egy kassza-furó egy közönséges szerény fellépésű ur. Majd adok én neki!

Grün: Ugyan hagyja! Mit törődik vele. Hiszen tudja, hogy Löwenbein szeret egy kicsit tulozni.

— **Hurokra kerülít lókötők.** Többször megírtuk, hogy a délvidéki gazdák nap-nap után panaszkodnak a csendőrségnél, hogy lovaikat ismeretlen tettesek az istállóikból éjjelenként kikötik. A múlt hónapban a temesvári országos vásár alkalmából az ottani rendőrség kiderítette, hogy a Délvidéket és különösen Temes- és Torontalmegyéket egy kitűnően szervezett rendszeres kikötő-banda hálózta be; a banda több tagját, mintegy hat-hét embert akkor le is tartóztatták. Ezzel azonban a lólopások korántsem szűntek meg, mert például az elmúlt hónapban is 150 ló tűnt el. A csendőrségnek sikerült tegnapelőtt a lippai országúton a lókötőcsapat négy vezető-tagját elcsipni Petresku Péter, Petresku György, Sz t á n Tódor és Nikola Péter többször büntetett cigányok személyében, akik letartóztatásukkor is éppen lopott lovakat hajtottak. A jeles Faraó-utódokat beszállították a lippai kir. járásbírószághoz.

— **Anyagilkos leány.** Békéscsabáról jelentik: Pálincás Menyhériné békéscsabai asszony lakásán a múlt héten halva találták. Az asszony szive át volt löve és azt hitték, hogy öngyilkosságot követett el. A rendőri boncolás kiderítette, hogy gyilkosság történt. A gyanu alapján elfogták a meggyilkolt 15 éves Mari nevű leányt. A szarvasi járásbírószághoz börtönben a leány tegnapelőtt bevallotta, hogy anyját ő ölte meg Szent Antal parancsára. Az orvosok megállapították, hogy a leány vallási ördögében szenved.

— **Hamis huszkoronások.** Temesrékásról jelentik, hogy ott a vasuti raktárhivatalban hamis bankókat próbáltak forgalomba hozni. A nyomozást megindították.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, melyen Justh Gyula elnökölt.

Kisebbségi bejelentések után folytatják az igazságügyi tárca költségvetését.

A vita során felszólalnak Nagy Dezső dr., aki a birói függetlenség biztosítását kéri, Vlád Aurél, aki megfelelő számú nemzetiségi táblabíró kíván, Mezőfi Vilmos, aki a foglyok egyenlőségéről szól s a váci esetet hozza föl, Lázár Pál, aki a rabmunka ellen beszél.

Polónyi Géza igazságügyminiszter ismételtén reflektál a felszólalásokra s a nemzetiségek részéről elhangzottakra nézve azt mondja, hogy a bírakat nem lehet nemzetiségek szerint disztingválni. Mezőfi-nek azt feleli, hogy a foglyok egyenlő elbánásban részesülnek s a váci fogházban az igazgató a szabályok értelmében járt el. Lázár Pál beszédére pedig kijelenti, hogy a raboknak kell munkát adni, hogy megszokják a tisztességes kenyérkeresetet.

Ezután a Ház az igazságügyi tárca költségvetését részleteiben is megszavazza.

Most áttértek a belügyi tárca költségvetésének tárgyalására.

A költségvetést Szalay László előadó ismerteti s ajánlja elfogadásra.

Hodzsza Milán a nemzetiségek sérelmeivel hozakodik elő s a főispáni állás eltörlését kívánja.

Náray Lajos a közigazgatási kérdéseket fejtegeti és bizonyos reformeszméket vet föl.

Utána Szekcsák tót nemzetiségi beszél, majd Wekerle Sándor miniszterelnök emelkedik szólásra.

Az ülés folyik.

Minisztertanács.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti táv.) Ma este minisztertanács lesz, amelyen a folyó politikai ügyekkel foglalkoznak.

Az új indémítás.

Budapest, július 18. (A „Torontál” ered. távirata.) Az indémításnak augusztus hónapra való meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot, amennyiben addig a költségvetést nem tárgyalják le, szombaton nyújtja be a képviselőházban a miniszterelnök.

A képviselőház bizottságaiból.

Budapest, július 18. (A „Torontál” ered. táv.) A képviselőház VI. bírálbizottsága ma délután öt órakor ülést tart. Tárgyai: Adamovics István és Polit Mihály képviselők megbízó levelei ellen beadott panaszok tárgyalása. Ugyancsak ma délelőtt ülésezett az igazságügyi bizottság és délután pedig a kérvényi bizottság tart ülést.

A budapesti sósfürdőt eladták.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Mattoni-féle Erzsébet-sósfürdőt a tulajdonosok eladták egy bukovinai nagybirtokosokból álló konzorciumnak 800 ezer koronáért. A konzorcium a sósfürdőből világfürdőt akar csinálni.

Szocialisták tüntető felvonulása.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyarországi szocialdemokrata párt július hó 22-én, vasárnap délután a népnevelés a fogyasztási adók és a sajtószabadság érdekében nagy tüntető felvonulást és népgyűlést tart. A résztvevők délután fél kettőkor a Tisza Kálmán-terem gyülekeznek. A menet a Kerepesi-úton, az Erzsébet- és Teréz-köruton, az Andrassy- és az Aréna-úton vonul az „Aréna” előtti tere, ahol a népgyűlést tartják.

Az orosz események.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Tifliszből sürgönyzik, az ottani nemesi iskola növendékei tegnap Maximov ezredes ellen bombamerényletet követtek el. A bomba halálosan megsebesítette az ezredest. A növendékek ellen katonaság vonult ki, mely sortűzet intézett a tanulókra. A sortűz több ifjút megölt és számosat megsebesített.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Moszkvából sürgönyzik: A péksztrájk egyre tart. A kenyérhiány kezd érezhetővé válni. A sztrájk lassankint a városi üzemekre is átharapódzik. A városi vízvezeték munkásai közt forrongás észlelhető. A vízvezeték nagyon rendetlenül működik. Azt mondják, hogy a politikai sztrájk kitörése közvetlenül küszöbön áll. A rendőrség felszólította a lakosságot, hogy lássa el magát vízzel és élelmiszerekkel.

Budapesti gabonatózsd.

Budapest, 1906. július 18.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	15.50	15.35	79	16.10	16.40
Pestvidéki	74	14.65	15.80	78	15.70	15.90
Bánsági	75	—	—	79	16.10	16.15
Bácskai	74	14.25	15.05	77	15.60	15.60
Szerbiai	76	15.50	15.70	—	—	—

Egyéb gabonaműek		100 kilogr. ára			
		kor.-tól	kor.-ig		
Rozs	elsőrendű	—	—	12.60	12.80
”	középmínőségű	—	—	12.50	12.60
Árpa	takarmányárú I. r.	—	—	12.30	12.60
”	másodrendű	—	—	11.80	12.10
Köles	—	—	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	—	18.50	18.80
”	középmínőségű	—	—	18.20	18.50
Tengeri	belföldi új	—	—	12.40	12.70
”	román vagy bolgár	—	—	—	—
”	cinqnantin	—	—	—	—
Repece	káposzta	—	—	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, július 18. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:
 Buza (októberre) 15.04— —
 Buza (áprilisra 1907.) 15.64— —
 Rozs (októberre) 12.90— —
 Zab (októberre) 13.10— —
 Tengeri (júliusra) 11.72— —

Nyiltér.*

Mindenütt kapható

Kalodont

nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,
 a fogakat tisztán, fehérén és épségben tartja.

(353-42.17)

* Az e rovat alatt közöltéket nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.
 Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
 Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
 Bégaszentgyörgyéről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 óra.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.
 Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányú vonal) délután 12 óra 20 perc.

TOJÁS

Háziasszonyok figyelmébe.

Naponta **friss**, lámpánál egészséges minőségűnek talált s csak a kezelés alatt eltörött

tyuktojás

a legjutányosabb napiárak mellett kapható

HERZOG GYULA és Tsa

tojáskivitelű oégnél,

Városház-utca 2.,

a gimnáziumi tornaacsarnokkal szemben.
589—24.11

Két butorozott szoba

kiadó

Deák Ferenc-utca 7. sz. a.

(715—x.1)

EGY LAKÁS

4 szobából, szükséges mellék-helyiségekkel és zárt folyosóval augusztus hó 1-re kiadó.

Várkonyi-féle ház, Melencei-utca 18. Bővebbet ugyanott.

(483—x.32)

Segédjegyző

24 éves, nős, közigazgatási tanfolyamot végzett, 8 évi gyakorlattal bíró egyén, ki a magyar, német és szerb nyelvet tökéletesen bírja, **augusztus hó 1-re segédjegyzői vagy írnoiki állást keres**, melyből szerényen megélhetne.

Cím a kiadóhivatalban.

(714—3.1)

9., 10., 11., 12., 13., 14. számhoz.
közp. vál. ül. 1906.

711—1.1

Hirdetmény.

Nagybecskerek r. t. város központi választmánya részéről ezennel közhirrét tétetik, hogy az országgyűlési képviselő-választóknak 1907. évre érvényesül birandó betürendes ideiglenes névjegyzéke ellen beadott felszólamlásokra hozott 9., 10., 11., 12., 13. és 14. számú határozatok az 1899. évi XV. t.-c. 148. §-ának rendelkezéséhez képest folyó évi július hó 20-tól ugyan-ezen hó 30-ig Giffinger Zsigmond városi jegyző hivatalában a hivatalos órák alatt közszemlére kitéve lesznek és hogy az ezen határozatok elleni felebvezések a nagyméltóságu m. kir. kuriához intézve az 1874. évi XXXIII. t.-c. 50. §-a értelmében a közszemlére történt kitételét követő 10 nap alatt a központi választmány elnökéhez benyújtandók.

Kelt Nagybecskerek r. t. város központi választmányának 1906. évi július hó 11-én tartott üléséből.

Strosz Béla,

polgármester h.,

mint a központi választm. helyettes elnöke.

Czrepaja község előljárósága.

1650. sz. 1906.

713—3.1

Hirdetmény.

Czrepaja község képviselőtestülete Czrepaja község 5-ik határrész (kaszáló dűlő) dűlőutai és dűlővonalainak kitűzését, azaz végeiken és törési pontjaikon való megjelölését határozta el.

Felhívjuk mindama okleves mérnököt, akik eme munka végrehajtására vállalkozni szándékoznak, hogy erre vonatkozó írásbeli ajánlataikat f. évi augusztus hó 1-éig alulírott községi előljárósághoz, ahol a közelebbi felvilágosítás is kapható, nyujtsák be.

Megjegyezzük, hogy fentartjuk magunknak a jogot, hogy a beérkezendő ajánlatok közül szabadon választhassunk.

Kelt Czrepaján, 1906. július hó 16-án.

A községi előljáróság.

Kiadó butorozott szoba

augusztus 1-ével,

Melencei-utca 445. sz., külön bejárattal.

== Felvilágosítással szolgál ==

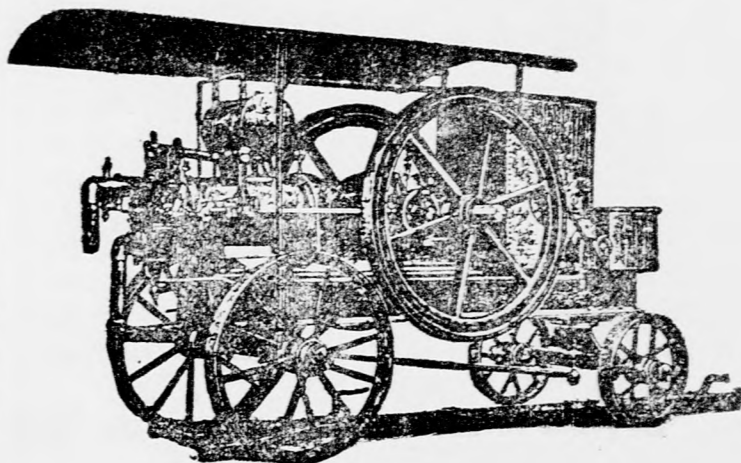
Benkovich Mihály,

705—3.3

gyógyszerész.

Cséplési és gazdasági célokra legjobban bevált

== benzin motorok ==

ipari és malomhajtásra legolcsóbb üzemű

szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

Beck és Gergely

motor- és gépgyárában

Budapest, V. Váci-ut 12.

428—26.15

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

(48—104.57)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.